

PALAČA, GRAD I ARHITEKTURA

O počecima Hrvatskoga glazbenog zavoda u Donjem gradu

Piše: Snješka Knežević

Palača Hrvatskoga glazbenog zavoda, sagrađena 1876, prva je javna profana zgrada u Donjem gradu, koji se potkraj 1860-ih i početkom 1870-ih formira na temelju prve generalne regulatorne osnove Zagreba iz 1865. godine. Donjem gradu namijenjeno je da postane novo središte, pa se ondje predviđa niz zgrada javne, društvene i kulturne namjene. Tako bi se na Novom tergu (kasnije N. Š. Zrinskoga) uz natkrivenu tržnicu, žensku kaznionicu, novu župnu crkvu, zgradu konvikta preparandije gradila i nova zgrada Glazbenog zavoda. Taj hibridni program nije realiziran: Novi terg preuređen je u park, otvoren za javnost 1873, a Glazbeni zavod dobio je lokaciju u novo planiranoj Gundulićevoj ulici. Njegova je pojava prva lasta – ne samo u toj ulici nego i u cijelom Donjem gradu.

Prije nje ondje je podignuto nekoliko privatnih stambenih kuća, no prvenstvo nose dvije sakralne gradnje konfesija koje su tek stekle pravo

Fotografija Hrvatskoga glazbenog zavoda a iz 1927. godine.

na arhitektonski izraz: izraelitski hram i parohijska pravoslavna crkva. Potonja je posvećena 21. listopada 1866, a sinagoga 27. rujna 1869. I jedna i druga izazivale su svojim egzotičnim stilom zanimanje, pa i divljenje. Obje je projektirao graditelj Franjo Klein (1828–1889) koji će, preselivši se iz Beča, biti najvažniji protagonist ranog historicizma i ujedno naše priče o Glazbenom zavodu.

Već osmi put HGZ obilježava svoj dan u spomen na 18. travnja 1827, kada je skupina zagrebačkih glazbenih amatera okupljenih u novoosnovanom Musikvereinu nastupila prvi put u javnosti.

18. TRAVNJA – DAN HGZ-a

18.00 sati, soba br. 8

Okrugli stol "140 godina zgrade HGZ-a"

sudjeluju: Snješka Knežević,
Silvije Novak, Marcel Bačić

18.30 sati

Obilazak zgrade HGZ-a za građanstvo voditeljica: Nada Bezić

20.00 sati, Velika dvorana

Društveni koncert ansambala HGZ-a

vokalni solisti, Društveni zbor i Društveni orkestar, zborovoda Branka Bubalo Paliska, dirigent Zoran Juranić

A. Sorkočević: Psalam Dixit Dominus.

Društveni komorni ansambl,

umjetnička voditeljica Vesna Šepat Kutnar

J. S. Bach, V. Sapoznikov, E. Strauss,

G. Verdi, J. Strauss st.

Društveni jazz orkestar,

dirigent Zlatko Dvoržak

A. Vučer, Z. Dvoržak, G. Miller, I. Körbler.

Nakon koncerta druženje uz plesnu glazbu.

Svi programi proslave

Dana HGZ-a su besplatni.

FOTOGRAFIRAJTE HGZ!

Dodite 18. travnja u HGZ, fotografirajte bilo koji motiv zgrade izvana ili iznutra, i pošaljite nam svoje fotografije na adresu knjiznica@hgz.hr do 20. travnja. Tri najbolje fotografije prema prosudbi komisije sastavljene od urednica *HaGeZe*-a, predsjednika HGZ-a i profesionalnog fotografa bit će objavljene u sljedećem broju našega glasila.

Klein je među tadašnjim zagrebačkim graditeljima jedini bio kadar izraziti singularne identitete svojih naručitelja, zahvaljujući izuzetnom umijeću kombiniranja različitih stilskih elemenata. No, kako svjedoči njegova kasnije produkcija, Klein je najviše gradio u neorenesansnom stilu koji su voljeli njegovi imućni investitori. Među tim naočitim kućama pričljivih pročelja, nacifranih bogatim dekorom i alegorijskim likovima iz klasičnog repertoara, ističu se kuće mahom židovskih kućevlasnika: Hotel *Caru austrijanskom* (Ilica 4, 1866) veletrgovca Emanuela Pristera, kratkotrajnog predstojnika Izraelitske općine i velikog dobrotvora; kuća draguljara Israela Rosenfelda (Mesnička ulica 1, 1866–70); palača Prve hrvatske štedionice (Jelačićev trg 14, 1869–71), poznata kao palača Singer; kuća poduzetnika i suvlasnika Paromlina Johanna Frankla (Praška 5, 1870–71) u samom susjedstvu sinagoge, te kuća građevnog poduzetnika i dugogodišnjeg predstojnika Izraelitske općine Josefa/Josipa Siebenscheina (Preradovićev trg 3, 1873–74), kojim se ponovno približavamo Glazbenom zavodu.

Od svih tih kuća, koje su svojedobno bili estetski reperti Donjega grada, jedino je očuvana kuća Rosenfeld zaobljenog i dekorativnog pročelja na uglu Mesničke ulice i Ilice. Kuća Siebenschein, kojom počinje urbana povijest nekadašnjeg Trga sv. Margarete, potpuno je izgubila identitet u doba kad ju je posjedovao odvjetnik dr. Robert Siebenschein (1864–1938), Josipov sin, predstojnik Izraelitske općine (1912–19), predsjednik Hrvatskog glazbenog zavoda od 1919. do 1929. i otac svjetski poznatog muzikologa dr. Dragana Plamenca (1895–1983), koji je promijenio prezime ne zatirući memoriju. Dr. Robert Siebenschein dao je „modernizirati“ svoju kuću 1932, povjerivši zahvat arhitektu Ivanu Velikonji, koji je doslovno ogulio sav dekor. No to se zbivalo u doba kad je vladala opća idiosinkrazija prema historicizmu i kad je purifikacija bila moda koju su sebi mogli dopustiti bogati kućevlasnici. Po svoj prilici dr. Robert Siebenschein stoji iza „purifikacije“ interijera Hrvatskoga glazbenog zavoda, pa se u nedavnoj obnovi velike dvorane nije moglo naći ni traga slikarijama koje su resile zidove.

Siebenscheinovi su svojom prisutnošću zastalno obilježili Hrvatski glazbeni zavod, uz Roberta i Dragan, koji je 1939. spasio glavu odlaskom u Sjedinjene Države, ali je poslije Drugog svjetskog rata navraćao u Zagreb. Svečanim koncertom Hrvatski glazbeni zavod obilježio je 14. prosinca 2013. tridesetu godišnjicu njegove smrti i odao mu počast. No to su kasnija i mnogo kasnije vremena.

Vraćajući se počecima, ponovno naglašavamo važnost koju je smjesta stekla palača posvećena umjetnosti glazbe (*arti musices*), kako to stoji na njezinu pročelju. Iako otrcana, ona i danas zrači dostojanstvom prvog kulturnog centra novog središta Zagreba. No, služila je i društvenosti kao mjesto svečanosti, zabava i balova. Iako je uskoro dobila arhitektonski pandan u lijepoj nevelikoj palači Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva (Trg maršala Tita 2 i 3, 1876–78) koju je također projektirao Klein, palača glazbe nudila je više: koncertnu dvoranu koja i danas pripada najljepšima u Zagrebu, ali i *mjesto*. Tako je ostalo i kasnije, kad je 1895. energijom Izidora Kršnjavoga dobila prigradnju (u kojoj je donedavno bila Muzička akademija), i još kasnije kad je u susjedstvu otvorena kavana *Corso*, s kojom je postojala trajna veza sve dok kavana nije bila pretvorena u hibrid snack-bara i kavane. Iako su mnoge veze prekinute, ljudi i mjesta nestali, zgrada se održala i uporno održava svoju narav i memoriju. Njima je posvećana ova skica o počecima – u uvjerenju da će Hrvatski glazbeni zavod obnoviti svoj sjaj u bolje doba kojem se ipak treba nadati.

MUZIČKI LEKTORIJI

Utorak, 19. travnja u 19.30 sati, podrumka dvorana

KREŠIMIR VESELIĆ

Nepoznati Mozart

Dr. Krešimir Veselić, profesor emeritus matematičke fizike na Fernuniversität Hagen i dopisni član HAZU, violinist i dirigent, voditelj zbora Matice hrvatske za Ruhrsko područje, pored zaočupljenosti koralnim pjevanjem i liturgijskom muzikom bavi se proučavanjem zanemarenih aspekata Mozartova stvaralaštva. Iscrpnim uvidom u Mozartova nedovršena djela te u njihove upotpune i rekonstrukcije Süssmayra, Abbé Stadlera, Simona Sechtera, Franza Beyera i Roberta Levina došao je do zanimljivih spoznaja o Mozartovim inspiracijama i improvizacijama, o Mozartovoj tehnici, projektima i o njihovoj sudbini.

NAJAVLJUJEMO DOGAĐANJA UZ NOĆ KNJIGE, 22. TRAVNJA

BESPLATNI GLAZBENI ANTIKVARIJAT

u petak, 22. travnja od 10 do 14 i od 18 do 20 sati,
hodnik u prizemlju HGZ-a

Hrvatska udruga muzičkih knjižnica, arhiva i dokumentacijskih centara (HUMKAD) u suradnji s HGZ-om priređuje besplatni antikvarijat na kojem će zainteresiranima biti dostupni viškovi iz zagrebačkih glazbenih knjižnica: note, knjige o glazbi i dr.

Prošli takav sajam, održan u siječnju 2014, pokazao je veliki interes glazbenih amatera i profesionalaca te studenata i učenika glazbe, stoga se nadamo da će tako biti i ovaj put.

ART DÉCO NA IZDANJIMA IZ KNJIŽNICE HGZ-a

predavanje Nade Bezić

Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
petak, 22. travnja u 18 sati

Izložba *Art déco u HGZ-u*, postavljena 2011. godine, ponukala je Nadu Bezić na istraživanje koje je rezultiralo s dva veća znanstvena rada. U njima se otkriva kako i zašto je blago iz knjižnice HGZ-a do sada bilo nepoznato povjesničarima umjetnosti, npr. ilustracija Vladimira Kirina na naslovnici korica notnog izdanja i karikature Omera Mujadžića u časopisu *Zvuk* 1930-ih godina. Od 16 autora likovnog oblikovanja notnih izdanja neki su svjetski poznati, poput ruske slikarice i scenografkinje Natalije Gončarove, bliske suradnice Stravinskog i *Ballets Russes*. Predavanje će pokazati dio ove atraktivne likovne građe.

TRAVANJ – MJESEC IZLOŽABA, U HGZ-u I U GOSTIMA

140 GODINA ZGRADE HGZ-a

IZLOŽBA “ARTEFAKTI”, predvorje dvorane
IZLOŽBA U NASTAVCIMA II, vitrina u prizemlju

Nakon izložbe o pijanistu i skladatelju Ivi Mačeku, što ju je 15. ožujka priredio Ljubomir Gašparović uz svoj klavirski recital unutar ciklusa *Pleyel Svetislava Stančića*, u predvorju Velike dvorane uz Dan HGZ-a bit će otvorena izložba s autentičnim predmetima koji svjedoče o povijesti ali i duhu starog zdanja, a o kojima smo već pisali. Tako će se daščici parketa i podnoj keramičkoj pločici priključiti cigla iz 1876, zanimljivi ostaci plinskih instalacija, fotografije peći stare 140 godina, no i pločice za vrata učionica s imenima nastavnika glazbene škole HGZ-a u 19. stoljeću.

Tijekom travnja u vitrini u prizemlju HGZ-a bit će izložen dio metalne ograde koja je postavljena u hodniku na trećem katu. Koncertna publika može ju vidjeti ako neposredno prije ulaza na galeriju podigne pogled, kao što to pokazuje naša fotografija. Ograda potječe zasigurno iz 1895, kada je izgrađen noviji dio zgrade HGZ-a i razlikuje se od ograde na stubištu koja je također tada postavljena. Može se pretpostaviti da je obje ograde izradio domaći, zagrebački majstor, ali za sada potraga za sigurnim podacima nije urodila plodom. Autorica izložaba je Nada Bezić.

foto: Ante Topić

HGZ U HAZU – NA “DANIMA OTVORENIH VRATA HAZU” I UZ “NOĆ KNJIGE”

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti ove se godine održavaju 12. i 13. travnja. Zanimljiv program priređuje i Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU, s temom *Glazba i ples*, pa će tako u sjedištu Odsjeka u Opatičkoj 18 članovi Škole za klasični balet prikazati niz povijesnih plesova. HGZ se ponovno uključuje u Dane HAZU (Društveni orkestar HGZ-a nastupio je 2014. u Preporodnoj dvorani), sudjelovanjem na izložbi o glazbi i plesu. Izlažemo *Plesanku*, lijepo izdanje plesnih skladbi za klavir hrvatskih skladatelja što ga je uredio Franjo Kuhač, a objavio Robert Auer u Zagrebu, vjerojatno oko 1900. godine.

Knjižnica HAZU će uz Noć knjige predstaviti i građu iz knjižnice HGZ-a što su ju za izložbu pod naslovom *Knjiga i glazba* odabrale Nada Bezić i Seadeta Midžić. Izložbom žele svratiti pozornost ne samo na vrijedne knjige nego i njihova zanimljiva likovna rješenja, ali i originalnu interpretaciju knjige-predmeta. Bit će izložena uglavnom suvremena hrvatska izdanja knjiga iz knjižnice HGZ-a, a posebnost su umjetničke knjige Maje Franković, predstojnice Katedre za grafiku Akademije primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci. Izložba će se moći pogledati do 6. svibnja, u doba kada je Knjižnica HAZU otvorena za javnost, radnim danom od 9 do 15 sati.

BORIS BUĆAN “DORUČAK U ŠTAMPARIJI” – IZBOR IZ ZBIRKE PLAKATA MSU

Muzej suvremene umjetnosti, 14. travanj – 26. svibanj

Veliku izložbu plakata Borisa Bućana (kustosica: Kristina Bonjeković Stojković) čini izbor od oko 150 plakata iz reprezentativne, dugo i sustavno stvarane zbirke MSU-a, nastalih tijekom gotovo trideset desetljeća, od početka 1970-ih do kraja 1990-tih. Zasebnu tematsku liniju u Bućanovom opusu ilustrira tridesetak glazbenih plakata na koje vrijedi upozoriti malim ulomkom iz opsežne i inspirativne studije Tonka Maroevića iz 1984. godine: “U nizu djela za Zagrebačke simfoničare

i Zbor RTZ u potpunosti se opustila Bućanova crtačka žica, kao da je i sama krenula za tonovima i ritmovima. U energičnim potezima koncentričnog i spiralnog toka prepoznat ćemo po želji trilere i kolorature, u pokretima i stavovima predstavljenih figura stavke i tempa.”

Budući da HGZ u svojem arhivu ima veliku zbirku zanimljivo dizajniranih plakata, u sljedećoj koncertnoj sezoni planiramo izložbu na kojoj ćemo ih predstaviti javnosti.

ČESTITAMO!

Nakladnička kuća *ArTresor* iz Zagreba, stalni suradnik HGZ-a u izradi grafičke pripreme za knjige, notna izdanja, brošure i naše glasilo, obilježila je 20 godina svog rada. Ovom prilikom zahvaljujemo grafičkom uredniku *ArTresora* Franji Kišu što je svojim iskustvom, smislom za lijepo te nevjerojatnim strpljenjem uvelike olakšao i unaprijedio naš posao i veselimo se nastavku ove suradnje koja traje od 2007. godine.

BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr

KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA CLXXXIX (2015/2016)

TRAVANJ

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
IBAN: HR5723400091110039946

UREDнице:
Nada Bezić • Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

VD = Velika dvorana; MD = Mala dvorana

Petak, 1. IV. u 20 sati, VD

HRVATSKA UDRUGA ZBOROVOĐA
Koncert *We Move the World* u sklopu 4. međunarodnog simpozija za korusologiju *Ars choralis*
Sudjeluju: Zane Šmite, Filipa Lâ, Anjana Abraham, Anna-Maria Hefe, Radmila Bocek, David McShane, Mario Čop i zborovi: Panis angelicus, Cantores sancti Marci, Cantus ante omnia, Agape, Cesarice, INA, Izvor

Utorak, 5. IV. u 20 sati, VD

ZAGREBAČKI KVARTET
Marin Maras – Davor Philips, *violina*; Hrvoje Philips, *viola*; Martin Jordan, *violončelo*
J. Stahuljak, Haydn, Bartók
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Srijeda, 6. IV. u 16 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za klavir, čembalo i orgulje

Srijeda, 6. IV. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Obilazak zgrade HGZ-a
Voditeljica: Nada Bezić
ULAZ SLOBODAN

Subota, 9. IV. u 20 sati, VD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za klavir, čembalo i orgulje

Nedjelja, 10. IV. u 11 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za klavir, čembalo i orgulje

Utorak, 12. IV. u 20 sati, VD

ZAGREBAČKI SOLISTI
Solist: Juan Pedro Luna Agudo, *saksofon*
Mozart, Glazunov, Musorgski
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Utorak, 12. IV. u 20 sati, Podrumska dvorana

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH TEORETIČARA
Radionica utorkom
Tihomir Petrović *Šesnajstdvajspet – 1625*
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 13. IV. u 20 sati, VD

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR – MAĐARSKI INSTITUT U ZAGREBU

Večer mađarske glazbe

Miran Vaupotić, *dirigent*
Solisti: János Boros, *klavir*; Kati Szász, *sopran*;
István Gyurity, *tenor*
Bartók, Liszt, Haydn, Kálmán
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Nedjelja, 17. IV. u 20 sati, VD

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL
Violončelo napoletano
Joseph Crouch, *violončelo i umjetničko vodstvo*
Ivana Lazar, *sopran*
Porpora, Pergolesi, A. Scarlatti, Fiorenza, Galuppi
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Ponedjeljak, 18. IV.

DAN HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

18.00 sati, soba br. 8
Okrugli stol "140 godina zgrade HGZ-a"
Sudjeluju: Snješka Knežević, Silvije Novak, Marcel Bačić

18.30 sati
Obilazak zgrade HGZ-a
Voditeljica: Nada Bezić
ULAZ SLOBODAN

20.00 sati, Velika dvorana
Društveni koncert ansambala HGZ-a
Društveni zbor, zborovođa Branka Bubalo Paliska
Društveni orkestar, dirigent Zoran Juranić
Društveni komorni ansambl, umjetnička voditeljica Vesna Šepat Kutnar
Društveni jazz orkestar, dirigent Zlatko Dvoržak
Boccherini, A. Sorkočević, J. S. Bach, Sapoznikov, E. Strauss, Verdi, J. Strauss, Miller, I. Körbler, Z. Dvoržak, Vučer
BESPLATNE ULAZNICE NA BLAGAJNI HGZ-a

Utorak, 19. IV. u 20 sati, Podrumska dvorana

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Muzički lektorij
Krešimir Veselić: *Nepoznati Mozart*
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 20. IV. u 20 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA BLAGOJA BERSE

Koncert učenika Puhačkog odjela Škole

Četvrtak, 21. IV. u 16 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za gudače i harfu

Četvrtak, 21. IV. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Martin Draušnik, *violina*
Mirjam Lučev Debanić, *harfa*
Rust, Miletić, Pejačević, Spohr, Saint-Saëns, Tournier, Piazzolla
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU-A I HGZ-a

Petak, 22. IV. u 20 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA BLAGOJA BERSE
Komorni koncert učenika Škole

Subota, 23. IV. u 20 sati, VD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za gudače i harfu

Nedjelja, 24. IV. u 11 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika Odjela za gudače i harfu

Utorak, 26. IV. u 20 sati, VD

Američka razglednica
Cynthia Hansell Bakić, *sopran*
Zoran Velić, *klavir*; Željko Milić, *klarinet*; Mate Akrap, *basbariton*
Rodgers, Kern, Arlen, Porter, Loewe, Lecuona, Bernstein, Gershwin

Četvrtak, 28. IV. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH UMJETNIKA
Vladimir Babin, *klavir*
Bach – Busoni, Beethoven, Brahms
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU-A I HGZ-a

Petak, 29. IV. u 20 sati, MD

Koncert učenika iz pjevačkog razreda
Kristine Beck Kukavčić
Josipa Bilić, *sopran*; Josipa Fajdetić, *mezzosopran*
Peter Schmidt, *bariton*; Ivan Pernicki, *klavir*
Schumann, Schubert, Barber, Sviridov, Bellini

Subota, 30. IV. u 20 sati, VD

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
Rođendanski koncert zbora studenata Medicinskog fakulteta u Zagrebu "Lege artis"
Iva Jarić, *dirigentica*
Gosti: Zbor studenata Medicinskog fakulteta u Rijeci "Axis", dirigent Alen Mančić; Big Band Greenhills Boys, voditelj Bruno Baršić